

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

11-12

2023

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti

08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:
Sharipov Qo'ng'irotboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 1302 sahifa, 5-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Sharipov Qo'ng'irotboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori
Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori
Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori
Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent Arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisod fanlari nomzodi, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Sevil Piriyea Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Nomozova Qumri isoyevna GF universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), dotsent
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Vзаимодействие реального и финансового сектора экономики в современных условиях.....	12
Шарипов Конгратбай Авезимбетович, Зайнутдинова Умида Джалаловна	
Развитие исламских банковских продуктов в коммерческих банках.....	19
Иноятова Камола Фуркатовна	
Kreditlashda risklarni boshqarish usullaridan foydalanish.....	23
Abdullayeva Sharbat, Abdullayeva Nozima	
Korxonalarning tashqi iqtisodiy faoliyatdagi raqobatdoshligini ta'minlashda marketingdan foydalanish.....	29
Axmedov Ikrom Akramovich	
Hududlarda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning zamonaviy tahlili	36
Butaboyev Maxamadjon, Gaibnazarova Zumrat Talatovna	
Yashil iqtisodiyotga o'tishda xorijiy davlatlar tajribasi va uni O'zbekistonda qo'llash imkoniyatlari	41
Yavmutov Dilshod Shoyimardonkulovich	
Zamonaviy ekoshaharlar barpo etish va uni tatbiq etish zaruriyati.....	47
Zikrullayev Valixon G'aybullayevich	
Indian Festivals and Nature Conservation: Connecting People for Sustainability	52
Nigora Saidmuradova Aslamovna, Anil Kumar	
Financing clean energy projects in different ways.....	59
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Теоретические основы развития социальной инфраструктуры.....	67
Алимова Муниса Юльчиевна	
O'zbekistonda tadbirkorlik subyektlarining raqamli marketingdan foydalanish holati va rivojlanish tendensiyalari.....	71
Sobirjonov Sanjar Sobirjonovich	
Aholiga bank xizmatlarini ko'rsatish tizimini takomillashtirish	81
Uskanov Eldor	
Investitsiya loyihalarini islom moliya instrumentlari orqali moliyalashtirish yo'llari	86
Haydarov O'ral Axmadovich	
"Yashil" iqtisodiyotga o'tishda esg omillar asosida investitsiya kiritishning o'rni va ahamiyati	93
Nosirov Egamqul Ismailovich	
"Enesses" MChJ da marketing muhitini tahlil qilish va takomillashtirish.....	100
Musyeva Shoiraz Azimovna	
Использование информационных и коммуникационных технологий в совместных образовательных программах: проблемы и решения.....	107
Ташева Севара Равшановна	
Iqtisodiy globallashtirishning nazariy asoslari.....	111
Abduraxmonov Farxod Abdufarmonovich	
Sanoat korxonalari samaradorligini oshirishning nazariy-amaliy asoslari.....	117
Xursandov Komiljon Maxmatkulovich	
Fiskal siyosat va soliq to'lovchilar faoliyatini tartibga solishning nazariy masalalari	122
Isroilov Bohodir Ibragimovich, To'rayev Alijon Akmal o'g'li	
Bank daromadlarini oshirishda masofaviy bank xizmatlarini tutgan o'rni.....	128
Xudoyorov O. O.	
Elektron savdo korxonalarida buxgalteriya hisobini tashkil etish	132
Po'latov Xudoyberdi O'ktamovich	
Ekonometrik modelashtirish asosida mavsumiylikning turistik mahsulotlar ishlab chiqarishga ta'sirini kamaytirish usullari.....	135
Xamzayeva Dilduza Samarovna	
Yuridik shaxslar soliq yukining shakllanish omillari va uni optimallashtirish muammolari	141
Abduturopov Jasurbek Nozimjonovich	
Tadbirkorlik risklari tavsifi va tasniflashning nazariy masalalari	148
Bektemirov Abdumalikovich	
Urban farming.....	151
Ahmedova Ziyodahon Saydulloxon qizi, Askarov Hasanboy Holdorovich	
A Foreign Experience of Forming Small Business and Private Entrepreneurship Infrastructures (An Example of Usa).....	153
Kosimov Sardor Dilmurodovich, Akbarov Abdulkhamid Akmal ugli	

Principal Protected Notes on the credit rating of National Bank of Uzbekistan	159
Abdugʻaniyev Abdulaziz Alisher oʻgʻli	
Features and Challenges of Digital Transformations in the Service Sector	164
Kurbanova Maftuna Lazizovna	
Kichik biznes va tadbirkorlikning rivojlanishiga taʼsir etuvchi omillar.....	170
Kurbonov Jasurbek Pozilovich	
Jamoat transport tizimini raqamli texnologiyalarni joriy etish va ulardan foydalanishning dolzarbligi.....	173
Kushakova Maʼmura Narimanovna	
Transport xizmatlari bozorida marketing faoliyatini mexanizmlarini rivojlanishining asosiy tamoyillari	176
Nosirov Javlonbek Jamoliddin oʻgʻli, Raxmatov Ziyodullo Nosirovich	
Financing clean energy projects in different ways	179
Botirov Azamat Axmedovich, Fayziyev Samandar Sobri ogli	
Oʻzbekistonning mehnat migratsiyasidagi hamkorligi haqida baʼzi mulohazalar (Qozogʻiston va Rossiya misolida)	187
Azamatova Gulmira Bayirbekovna	
Assessment of management effectiveness in ensuring economic and financial stability	191
Akramova Aziza Abduvohidovna	
Международное сотрудничество Республики Узбекистан в сфере образования	196
Жамалова Гулнора Гуломовна, Айматова Фарида Хуразовна	
Oʻzbekistoning ekologik muammolariNI bartaraf etish va yashil iqtisodiyotga oʻtish yoʻnalishlari.....	202
Aliyev Azim Tolip oʻgʻli	
Экономическая безопасность и факторы влияющие на неё.....	205
Абдишукуров Шерзод Шавкат угли	
Qashqadaryo viloyatida tabiiy resurslardan foydalanish istiqbollari	211
Xoʻjanova Gulshoda Otamurodovna	
Raqamli marketing strategiyalarining raqamli iqtisodiyotda isteʼmolchilar xulq-atvoriga taʼsirini tahlil qilish.....	214
Raxmatova Sitara Shuxratjon qizi	
Oʻzbekiston Respublikasi tijorat banklarida masofaviy bank xizmatlarini takomillashtirish.....	221
Xudayberganova Zarofat Zaxidovna	
Oʻzbekistonda kichik va oʻrta biznesni rivojlantirishda ichki va tashqi muhit.....	227
Saypullayev Ilhomjon Abduraxmonovich	
Buxgalteriya axborotining sifat tavsiflari	233
Raxmatova Shaxnoza Shukurovna	
Роль и значение логистики в развитии коммерческой деятельности торговых предприятий	240
Маматкулова Шоира Джалоловна	
Uzum yetishtirishning tashkiliy-huquqiy munosabatlari va sohani rivojlantirish imkoniyatlari.....	245
Boltayev N. N.	
Tashqi savdo jarayonlarini tashkil qilishning nazariy uslubiy asoslari.....	249
Qurbonov A. U.	
Korxonalarda pul mablagʻlari auditini takomillashtirish yoʻllari.....	254
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Kichik biznes subyektlarining raqobatbardoshligini oʻziga xos xususiyatlari.....	259
Axmedov Oybek Turgunpulatovich	
Агротуризм как источник дополнительного дохода для фермеров в самаркандской области.....	263
Анваров Нодир Аллаёрович, Назарова Раъно Рустамовна	
Tijorat banklari faoliyatida islomiy bank xizmatlarini rivojlantirish istiqbollari	272
Absamatov Askar Ergashovich	
Kichik biznes subyektlari faoliyatida mikromoliyaviy xizmatlar koʻrsatishning zamonaviy holati.....	277
Yusupov Abbosxon Aliyevich	
The Experience of The Japanese State in Increasing Investment Activity in Uzbekistan.....	285
Satoshi Sugahara, Ochilov Bobur	
Paxta-toʻqimachilik klasterlarida sotish baholarining tahlili.....	292
Nazarova Maryam Sharipovna, Kazakova Zulayxo Saloxiddinovna	
Tadbirkorlik subyektlari eksportida raqamli platformalardan foydalanish strategiyalari.....	297
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Tijorat banklarida xalqaro iqtisodiy sanksiyalar va eksportga taqiqlar bilan bogʻliq risklarni baholash va kamaytirish matritsasining metodologiyasi	304
Keldiyorov Shohruh Ilyos oʻgʻli	

Sotish jarayonlari hisobini buxgalteriya hisobining xalqaro standartlari asosida takomillashtirish.....	308
Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich	
Tijorat banklari faoliyatida transformatsiyalanish jarayonlarining asosiy yo'nalishlari.....	313
Bekmurodov Abbos Amiriddinovich	
Agroklastarlarda moliyaviy natijalar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish masalalari.....	318
Alikulov Abdimo'min Ismatovich, Toshpulatov Jalil Baxodirovich	
Tijorat banklarida investitsiya siyosatini amalga oshirishning muhim jihatlari.....	324
Abiyev Davron Ilxomovich	
Проблемы и решения при оптимизации финансового моделирования деятельности предприятия	331
Юлдошева Гулноза Абдинабиевна	
Hududiy iqtisodiy xavfsizlik va uning asosiy xususiyatlari.....	336
Raximov E. N.	
Boshqarish sifatining iqtisodiy mohiyati va uni rivojlantirish masalalari	343
Shoyev Davronbek Axmadjonovich, Ahmadjonova Gulsanam	
Важность данных о движении затрат для повышения эффективности управления предприятием.....	346
Расулова Ш. X.	
Korxonalar daromadlariga ta'sir qiluvchi risklarning tahlili	351
Sa'dullayev Oybek Turdiali o'g'li	
Xalqaro standartlar asosida daromadlar hisobini tashkil etish.....	364
Abdusaidov Sanjar Jaloliddin o'g'li	
Выработка страховой системы защиты владельцев депозита.....	368
Узакова Камола Бехзодовна	
Обзор законодательных и регуляторных положений по введению и регулированию Исламской банковской деятельности в юрисдикции Республики Казахстан	372
Ёркулов Умиджон	
Перспективы развития производства и экспорта плодоовощной продукции в Узбекистане	378
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Перспективы развития государственного управления высшим образованием в условиях функционирования рынка	382
Умаров Диёр Равшанович	
O'zbekiston moliya tizimida mahalliy moliyaning o'ziga xos xususiyatlari	388
Turopova Nigora Xolmurod qizi	
Qishloq joylarda xizmat ko'rsatish sohasi orqali aholini ish bilan bandligini ta'minlash istiqbollari.....	393
Taylakova Dilafro'z Baymamatovna	
Увеличение привлекательности инвестиций в туристической отрасли через стратегическое финансирование	399
Хусниддинов Нуриддин	
Agrobiznesni innovatsion rivojlantirish loyihalarini moliyalashtirishning metodologik asoslari.....	402
To'ychiyev Abduraxmon G'ofurovich	
Virtual bank – kelib chiqishi va moliyaviy xizmatlar kelajagi.....	406
Nabiyeva Feruza Odilovna	
Проблемы и перспективы развития депозитных операций коммерческих банков Республики Узбекистан	411
Холмирзаев Эльбек Бахтиерович	
Smart-shartnomalar – raqamli marketingning zamonaviy texnologiyalaridan biri sifatida	415
Yahyojonov N. B.	
Banklarda depozit operatsiyalarini hisobini yuritish tartibi.....	420
Mirzayeva Xilola Jaloliddin qizi	
Kichik biznes korxonalariga xorijiy investitsiyalarni jalb qilishning iqtisodiy samaradorligi	424
Mamanazarova N. J., Jamilova N. X.	
Проблемы привлечения финансирования за счет корпоративных облигаций	429
Рахмедова Мадинахон Нусрат кизи	
Формирование финансовой стратегии местных бюджетов	433
Примова Н. И.	
Xizmat ko'rsatish korxonalarini soliqqa tortishning dolzarb muammolari va ularning yechimlari	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
O'zbekistonda hududlar kesimida raqamli iqtisodiyotning rivojlanish holati.....	445
Uralov Baxtiyor Maxmudovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Experience of Islamic financial organizations in CIS countries and opportunities to use it effectively in Uzbekistan	450
Sattarova Dilfuza Dilshodbekovna	

Qashqadaryo viloyati hududlarining vertikal o'sish holati va xususiyatlari	456
Erkayeva Gulbaxor Panjiyevna, Raximova Madina Shuxrat qizi	
Innovatsion o'sishga inson kapitali ta'sirining zamonaviy yondashuvlari.....	462
Ostanov Egamberdi, Ostanova Mashxura Egamberdiyevna	
Kapital bozorida institutsional investorlar sifatida sug'urta kompaniyalari ishtiroki	466
Omonov Sardor O'lmasovich	
Tadbirkorlik subyektlarining raqamli transformatsiyasining asosiy va muhim jihatlari.....	472
Nutfulloyev Tolib G'olib o'g'li	
Korxonalarda korporativ madaniyatni rivojlantirish asoslari.....	478
Sadikova Muslima Alisher qizi	
Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari (MHXS)ga muvofiq moliyaviy hisobotlarni tuzish usullari.....	483
Sabirova Zaynab Qadambayevna	
Фондовые рынки и финансовая грамотность: путь к финансовому осознанию	488
Режаббаев Сарвар Умархонович	
Turistik korxonalarda yashil innovatsion mahsulotlar orqali samaradorlikni oshirish.....	491
Ruzibayeva Nargiza Xakimovna	
Milliy kapital bozorida korporativ qimmatli qog'ozlar amaliyoti tahlili.....	497
Otaxonova Shohyora	
Aholining turmush farovonligini yashlashning ijtimoiy-iqtisodiy masalalari	502
Qobilova Shaxnoza	
Surxondaryo viloyatida sug'oriladigan yerlardan foydalanish holatining statistik tahlili	505
Sharifi Abdul Fatah	
Economic and Social Significance of Personnel Management in Manufacturing Enterprises: A Dual Dimension Analysis.....	512
Sarimsakov Baxtiyor Rahmonjanovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozorining rivojlantirish istiqbollari	518
Usmanov Zayniddin Berdirasulovich	
Qurilish tashkilotlarida xodimlarning innovatsion faolligini oshirish yo'llari	523
Usmanov Ixom Achilovich	
Investitsiya jozibadorligini baholashning o'ziga xos jihatlari va metodlari.....	527
Uroqboyeva Farzuna Axmadjonovna	
Mamlakatning iqtisodiy rivojlanishida sanoat 4.0 ning roli: tahlil va natijalar	532
Xujaxonova Sitara Baxtiyor qizi	
Raqamli iqtisodiyot sharoitida qishloq joylarda davlat xususiy sherikchilik asosida raqamli xizmatlarni takomillashtirish.....	537
Xalimov Shaxboz Xalimovich	
Kichik firmalar raqobatbardoshligini oshirishning mintaqaviy muammolari (Xorazm viloyati misolida)	542
Vaisov Dilshod Ibodullayevich	
"Sam Antep Gilam" mchjda marketingni boshqarishni takomillashtirish yo'llari	549
Usmonova D. I.	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	555
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Factors for the Development of The Industrial Sector of the Economy	559
Zakhidov Nodir Umidjanovich	
Mintaqa tumanlararo xo'jalik yurituvchi subyektlar qo'shma biznesini konvergent modeli	563
Yusupov Fayzulla Yakubovich	
Aholini biznesga jalb qilishda tijorat banklarining roli.....	567
Yaxshimuratova Xasiyat Xudaybergenovna	
Mahalliy gastronomik turizmni rivojlantirishda nazariy asoslar.....	571
Sultonov B. A.	
Organizational Factors Influencing Leadership Styles and Procurement Outcomes	575
Saidakhmedov Islomjon Uligbekovich	
Проблемы привлечения иностранных инвестиций в инновационном развитии экономики Узбекистана.....	580
Хамракулова О. Д., Халмурзаев М., Аликулов С. А.	
Тенденции развития жилищного строительства.....	585
Алиева Зилола Маматвалиевна	
Учет и анализ производственных затрат на предприятиях	589
Аделя Азаматовна Нематова, Ибрагимов Мансур Мардонович	

Meva-sabzavotchilik klasterlarini rivojlantirishda xorij tajribasi.....	592
Botirov Erkinjon Xayitovich	
Zamonaviy xizmat ko'rsatish bozori: xalqaro tendensiyalar va uy-joy fondi muammolari sarhisobi.....	598
Sanakulova Barnogul Rizakulovna, Berdiyeva Dilfuza Axatovna	
Роль рынка капитала в обеспечении макроэкономической стабильности Республики Узбекистан	605
Дадаханова Саида Махаммаджон кизи	
Iqtisodiyotning xususiy sektorida inson resurslarilarni moddiy rag'batlantirishni takomillashtirishda xorij tajribasi.....	608
Baxtiyorova Umida Ulug'bek qizi	
Korxonalarning investitsiya faolligini ta'minlashda soliqlarning rag'batlantiruvchi rolini oshirish xususiyatlari.....	613
Ilyasova Barno Axmadovna	
Dunyo davlatlari iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish tendensiyalari.....	618
Imomaliyeva Mohizoda, Raxmatullayev Lazizbek Nematullo o'g'li	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	623
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Sanoat korxonalarida iqtisodiy resurslar mohiyatini tavsiflovchi tushunchalar	628
Doniyorova Shaxnoza Doniyorovna	
Mikromoliyalash tashkilotlari faoliyatining operatsiyalar tahlili.....	633
Kamalov Shuxrat Kamalovich	
Temiryo'l transporti sanoat kompleksi korxonalarida ijtimoiy va mehnat munosabatlarini takomillashtirishning nazariy va uslubiy asoslari.....	637
Kadirova Sharofat Amonovna	
Qishloq xo'jalik korxonalarida xarajatlar hisobi va mahsulot tannarxini takomillashtirish masalalari	645
Yuldashev Sherali Xayitovich, Ishturdiyev Hasan Abdigapparovich	
Анализ экологических факторов и их влияние на финансовую безопасность страны.....	650
Ёдгоров Сардорбек Самадович	
Superior directions, modern trends and prospects for the development of the financial market.....	655
Narziyeva Guzal Baxtiyorovna, Raximova Umida Rabbimovna	
Kichik biznesning eksport salohiyatini oshirishda jahon tajribasi	659
Kambarova Sh. M.	
Theory and practice of evaluation of capital assets in Uzbekistan.....	665
Usmonov Bunyod	
Xizmat ko'rsatish sohasini asosiy tarmoqlariga yo'naltirilgan global investitsiyalar holati va prognozini tahlili	668
Muxammadiyev Kamoliddin G'ulomiddinovich	
Методологические основы банковского кредитования и классификация факторов, влияющих на особенности получения кредитов	672
Каримова Азиза Махмадризовна	
Sanoat salohiyati va omillar unumdorligini iqtisodiy-statistik baholash usullari.....	676
Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
Цифровизация банков: риски и стратегии управления финансовыми активами в цифровой эпохе.....	682
Кодиров Бобур	
Davlat-xususiy sherikligi asosida iqtisodiyot tarmoqlarining investitsion salohiyatini oshirishning o'rta muddatga mo'ljallangan istibollari (O'zbekiston temiryo'llari AJ misolida)	689
Qodirov Jasurbek Sharofitdinovich	
Banklarda mummoli kreditlar bilan ishlash: samarali strategiya va yondashuvlar	696
Mirsaliyev Erkin Ergashevich	
Agrosanoat ishlab chiqarishining raqobatbardoshligini oshirish va uning innovatsion rivojlanish bilan o'zaro bog'liqligi	700
Dusmatov Begmuhammad Olimjonovich, Muxtorova Oydin Sayfiddin qizi	
Hududlar iqtisodiyotini oshirishda investitsiyalarning roli	707
Akishova Shaxnoza Davlet qizi	
Xizmat ko'rsatuvchi korxonalarning iqtisodiy salohiyatini shakllantirish mexanizmlari	712
Erdonov Muhammadamin Erdon o'gli, Ibragimov Shoxrux Baxtiyorovich, Ataqulov Jahongir Valijon ug'li	
Sug'urtada andarrayting xizmatini (ARDL) modeli tahlili asosida takomillashtirish	717
Mirzoyev Sayfullo Fayzulloyevich	
Роли банков в повышении привлекательности инвестиционной среды в Узбекистане.....	727
Насиров Дилшод Фарходович	

Пути улучшения инвестиционного климата в Республике Узбекистан	731
Нозимов Элдор Анварович, Санатиллоев Ферузшоҳ Бахтиёр угли	
Iqtisodiyot, atrof-muhit, jamiyat va madaniyat o'rtasidagi muvozanatga – obodonlashtirish xizmatlarining ta'siri.....	737
Norkulova Dilfuza Zoxidovna, Xayitov Jamshid Xolvoyevich	
Повышение эффективности депозитной политики в коммерческих банках.....	741
Нуриллаев Раҳмат Ярашевич, Нуриллаев Шердил Жамолиддин угли	
Xo'jalik yurituvchi subyektlarda tovar-moddiy zaxiralar manbalari va ularni shakllantirish amaliyoti	747
Nurmanov Ulugbek Anorbayevich	
Yer rentasi mulkchilik munosabatlari rivojlanishning zaruriy sharti sifatida.....	752
Abdunazarov O.	
Формирование и развитие цифровой экономики (на примере российской федерации и Республики Узбекистан)	756
Ким П. В.	
Tijorat banklari korporativ boshqaruvida bank xizmatlari samaradorligini	760
Kudratov Sunnatulla Ropijanovich	
Tijorat banklari depozit siyosatining banklar resurs salohiyatini oshirishdagi roli	764
Jo'rayev Isroil Ibrohimovich	
Ways of Development of Electronic Commerce in Uzbekistan	770
Javlijev Nuriddin Bektemir o'g'li	
Hydro Energy as the Important Factor of the "Green Economy"	775
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li	
Navoiy viloyatida turizmni rivojlantirish	781
Isomiddinov Sherzod Sirojiddin o'g'li, Azamatova Nozima Jaxongirovna	
Mehnat resurslaridan foydalanish samaradorligi (Qoraqalpog'iston Respublikasi misolida).....	784
Halimova Dilora Olimboyevna	
Davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha daromadlilik egri chizig'ini aniqlashning fiskal va monetar siyosatni muvofiqlashtirishdagi ahamiyati	787
Hakimov Hakimjon	
Intellectual mulkni boshqarish jarayonlari o'rganishning nazariy muammolari.....	793
Tirkashyev Farhod Mahmudovich	
Sug'urta kompaniyalari va tijorat banklari integratsiyalashuv jarayonini zarurligi va ahamiyati.....	796
Xudoyberdiyeva Sadoqat Abdumannonova	
Роль Среднеазиатских коллекций в развитии музеев России	801
Абдуллаева Нигора Санжаровна	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	804
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Oliy ta'lim tizimida talabalar bilimni yuksaltirish jarayoni: muammolar va yechimlar	808
Hakimov Nazar Hakimovich, Vaxobova Marg'uba Abduxamidovna	
Yashil iqtisodiyot: mazmun mohiyati, nazariya va amaliyot	812
Yuldashev Mutallib Ibroximovich	
Samarqand viloyatida iste'mol tovarlar bozori tahlili	819
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
"HAVAS COMFORT MEDEL" MChJda marketing xizmatini tashkillashtirish va uning samaradorligini oshirish yo'llari	823
Musyeva Shoirazimovna	
Tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soliqlar vositasida rag'batlantirishning klassik nazariyalaridan foydalanish imkoniyatlari.....	831
To'xsanov Qudratillo Nozimovich	
Yoshlarning ish bilan bandligini ta'minlashning asosiy yo'nalishlari.....	837
Mamaraximov Bekzod Erkinovich	
Chakana bank xizmatlarini rivojlantirish hududlar barqaror rivojlanishining omili sifatida	841
Niyozov Zuxur Davronovich	
Raqamli texnologiyalar asosida oziq-ovqat ta'minoti zanjirini rivojlantirish omillari	845
Yusupov Muxiddin Soatovich	
O'zbekistonda korporativ kreditlash amaliyotini rivojlantirish orqali investitsiya jalb qilish imkoniyatlari.....	855
Asatullayev Alisher	
Davlat budjeti jarayonini takomillashtirish masalalari	860
Ataxanov Bekpo'lat Abdullayevich	
Особенности применения теории игр в задачах организационно-экономического механизма тепличного хозяйства	866
Дурманов Акмал Шаймарданович	

Yuridik shaxslar mol-mulkini soliqqa tortishni rivojlantirish yo'llari	872
Gadayev Jaxongir Muhammadi o'g'li	
Some Principle Issues in the Effective use of Budget Funds in Universities	876
Khairiddinov Sh. B.	
Directions of Using Negotiations in Keeping Peace and Ensuring Stability in Society	879
Kholdarova Fariza Tukhtabaevna	
Elektrotexnika sanoati korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan samarali foydalanish.....	883
Mamayusupova Mashxura Sodiqovna	
Elektron tijoratning zamonaviy iqtisodiyotga ta'sirini o'rganish va uni rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini aniqlash	887
Maxmudov Lazizbek Ubaydullo o'g'li	
Foreign Direct Investment and Electricity Consumption During Uzbekistan's Green Transition	896
Nurbek Khalimjonov	
Davlat-xususiy sheriklik loyihalarini qarz kapitali orqali moliyalashtirishni takomillashtirish	902
Obломуродов Нарзулло Наймович, Шавкатов Наврузбек Шавкатович	
Mol-mulk solig'ining soliqqa tortish tartibini takomillashtirish	910
Poyonov Bobur Bekmurod o'g'li	
Konfutsiychilik axloqiy negizlarida olamiy tartibot.....	916
Ruzmatova Gulnoz Miraxrarovna	
"Yashil iqtisodiyot"ni joriy etish istiqbollari	923
Saloxov Sirojiddin Sadriddin o'g'li	
Investitsiyaning iqtisodiy mohiyati va O'zbekiston iqtisodiyotida tutgan o'rni.....	928
Samijonov Musobek G'ayratjon o'g'li	
O'zbekiston qishloq hududlarida maishiy xizmat ko'rsatish sohasini rivojlantirish.....	933
Sharifov Shuhrat Saidahmadovich	
Exploring Big Data Applications for Knowledge Management in Higher Education Administration.....	936
Shakhzod Saydullaev	
O'zbekiston sug'urta bozorida qayta sug'urta faoliyatini rivojlantirish istiqbollari.....	944
Sharobiddinov Akramjon Goyibbayevich	
Ekologik turizmning turlari va uni tashkil etishda tabiiy resurslarning ahamiyati.....	950
Soatov Yusuf Xo'jayor o'g'li	
Mamlakatga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda investitsion jozibadorlikni oshirish istiqbollari	954
To'laganova Ruhshona Farrux qizi	
Raqamli iqtisodiyotga o'tish sharoitida maktabgacha ta'lim xizmatlarini holati	959
Umurzakova Dilnoza Egamberdiyevna	
Issues of Improving Production Cooperation in the Industry Network of Our Country	964
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li	
Foydaning soliq obyektini sifatida shakllantirish zaruriyati.....	971
Yo'ldasheva Mohiraxon Ochestva	
O'zbekistonda energetika korxonalari faoliyatida korporativ boshqaruvining baholash usullarini tahlili.....	975
Abduraxmonova Zarina Muysinjonovna	
Soliq organlari va soliq to'lovchilar o'rtasidagi munosabatlarning yangi tizimi sharoitida soliq nazorati.....	980
Abdusherozov Abdullo Baxtiyorovich	
"Ijtimoiy himoya yagona reyestri" axborot tizimining aholini ijtimoiy himoya qilishdagi o'rni.....	984
Aliyev Ma'ruf Komiljon o'g'li	
O'zbekistonda sug'urta kompaniyalarining moliyaviy barqarorligini ta'minlash yo'nalishlari.....	991
Baxriyev Dilshod Rizvonkulovich	
Анализ влияния цифровой экономики на эффективность налоговых органов	996
Бобомуротова Манзура Панжи кизи	
Tadbirkorlik muhitini yaxshilash orqali kambag'allikni qisqartirish va aholi daromadlarini oshirishning iqtisodiy-ijtimoiy ahamiyati.....	1000
Irmatova Lola	
Korxonalarda pul mablag'lari auditini takomillashtirish yo'llari.....	1005
Karamatova Noiba Xusniddinovna	
Hududlarda inklyuziv turizmni rivojlanish muammolari va istiqbollari.....	1010
Qo'ziboyev Boxodir Azzamboy o'g'li, Ibragimov Behruz Ravshan o'g'li	
Yashil iqtisodiyotga o'tish ekologik barqarorlikning muhim omilidir	1014
Yuldashev Farhodbek Abdumutalibovich	
Strategik boshqaruv hisobini tashkil etish asoslari va tamoyillarini takomillashtirish.....	1017
Pardayeva Shahnoza Abdinabiyevna	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1022
Пулатова Сурайё Юлдашевна	

Iqtisodiyotni raqamlashtirish sharoitida oilaviy korxonalarining xizmatlar ko'rsatish sohasidagi o'rni va funksiyalari.....	1026
Tog'ayeva Dilnoza Azamatovna	
Совершенствование методологии исследования демографических процессов.....	1031
Тула Нодирбек Баходир угли	
Инновационные технологии в сфере страхования.....	1037
Хайдарова Нигинахон Шухрат кизи	
Iqtisodiyotni innovatsion isloh qilish sharoitida yer hisobini yuritishning ahamiyati.....	1042
Hojiyev Qo'chqor Mamadiyorovich	
Qattiq maishiy chiqindilarni utilizatsiya qilish orqali qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan keng foydalanishni takomillashtirish.....	1047
Sherqulov Nodir Erkin o'g'li	
Мировой опыт использования денежных и натуральных трансфертов в социальном обеспечении.....	1052
Гулноза Тохировна Самиева	
Davlat xaridlarini amalga oshirish orqali raqobatni rivojlantirish yo'llari.....	1057
Majidov Nizomjon	
Raqamli iqtisodiyot davrida kontent marketingdan foydalanish va uning bosqichlari.....	1064
Tohirjonov Ahmadjon Tohirjon o'g'li, Ergashxodjayeva Shaxnoza Djasurovna	
Aksiyadorlik jamiyatlari kapitalini shakllantirish manbalari va usullarini takomillashtirish.....	1070
Norqulov Mirsaid Tulqin o'g'li	
Qishloq xo'jaligi sohasida investitsion jozibadorlikni oshirish zaruriyati.....	1075
Badalov Jamshid Jamolovich	
Foyda solig'i tushumi va uning O'zbekiston soliq-budjet tizimidagi ahamiyati.....	1080
Shirinov Sabir Erkinovich	
O'zbekistonda davlat korxonalari aksiyalarini moliya bozorlarida sotishni jadallashtirish yo'nalishlari.....	1084
Anvar Eshmatov	
Baliqchilik xo'jaliklarida xodimlar bilan hisob-kitoblar hisobining tashkiliy va uslubiy jihatlarini.....	1088
Ametova Nasiba Danilovna	
Tijorat banklari tomonidan eksportyor korxonalarining kreditlash amaliyotini takomillashtirish.....	1092
Bayjanova Gozzal Sarsengaliyevna	
Digital Transformation of Tax Systems.....	1096
Boburjon Turanboyev Qodirjon o'g'li, Musabekov Sherali Nazarali o'g'li	
Yangi O'zbekistonda xotin-qizlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini oshirish yo'nalishlari.....	1101
Raxmonova Aziza Tolibovna	
Transitioning to a Green Economy and Implementing Sustainable Technological Changes in Uzbekistan.....	1106
Umarov Elshod G'ulom o'g'li	
Texnik yo'nalishdagi oliy ta'lim muassasalari daromadlari tarkibi va ularning o'ziga xos jihatlari.....	1112
Yuldashov Elmurod Abdujalil o'g'li	
Совершенствование системы профессионального управления жилищно-коммунальным хозяйством Узбекистана.....	1116
Икромовна Ханифа Одилловна	
Sanoat korxonalarini kreditlash amaliyotining zamonaviy holati.....	1121
Kamalova Jamila	
O'zbekistonda davlat ishtirokidagi korxonalarining huquqiy maqomi va ularni isloh qilishning istiqbollari.....	1125
Qahhorov Azizjon Ahror o'g'li	
Nodavlat notijorat tashkilotlari mablag'lari va ulardan foydalanish to'g'risidagi bajarilishlarga oid hisobotni tuzish va taqdim etish tartibi.....	1131
Ne'matov Oybek Ismatullayevich	
Предприятие автомобильной промышленности как объект реализации концепции устойчивого развития.....	1136
Туйчиев Комилжон Лазизович	
Tijorat banklari aktivlari diversifikatsiyasining nazariy ahamiyati.....	1143
O'ktamova Nozima Narzulla qizi	
Tijorat banklarida yangi masofaviy bank xizmat turlarini rivojlantirish.....	1146
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
Некоторые вопросы эконометрической оценки CES – функций и их практическое применение в экономических задачах.....	1151
Шадиева Гулнора Мардиевна, Усманов Фарзод Шохрухович	
Использование искусственного интеллекта в спортивной индустрии.....	1158
Усманова Дилфузахон Иброхимовна	
The Role and Significance of Internal Audit as an Effective System of Internal Control in Business Entities.....	1163
Po'latov Sherzodbek Oybek o'g'li, Farmonov Ilhomjon Iqboljon o'g'li	

Qishloq xo'jaligini barqaror rivojlantirishda investitsiyalardan foydalanishni takomillashtirish (Andijon viloyati misolida)	1168
Xolmatov Sanjarbek Xojimatovich	
O'zbekiston temir yo'l transport tizimi rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari	1174
Qilichev Umid Ibadullayevich	
Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi sharoitida raqamli banklar resurslarini oshirish choralari	1181
Xamraqulova Gulnozaxon Faxriddin qizi	
O'zbekiston Respublikasi tijorat banklari kredit foiz stavkasini muvofiqlashtirish masalalari	1185
Jumayev Muzaffar Mahmud o'g'li	
O'zbekistonda Islom banklari faoliyatini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	1191
Vasiyev Alisher Samiyevich, Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Islom iqtisodiyotining mohiyati	1197
Sayfullayev Sirojiddin Soli o'g'li	
Budjet mablag'larini taqsimlanishi va maqsadli sarflanishida inson kapitalidan foydalanish va jamoatchilik nazoratining samaradorligi	1201
G'ofurov Bekzod Fayzulla o'g'li	
Maxsus iqtisodiy zonalar investitsiya muhiti jozibadorligini oshirishda tarif va notarif mexanizmlaridan foydalanish imkoniyatlari	1207
Ja'sur Umirzoqov Artiqboy o'g'li	
Перспективное развитие промышленной кооперации между странами	1212
Назарова Раъно Рустамовна, Жартай Жанибек Маратулы	
Soliqlar yig'iluvchanligini oshirishga ta'sir etuvchi omillar	1218
Berdiyeva Uguloy Abduraxmanovna	
Ta'lim sifatini ta'minlash oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishning asosiy omili	1222
Nematov Inatillo Ubaydullayevich	
Aholiga ko'rsatiladigan bank xizmatlarini takomillashtirish	1228
Umurzakova Adiba Ochilovna	
Tijorat banklari resurslari shakllanishining manbalari va yo'llari	1232
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
Факторы развития культурного туризма в Узбекистане	1238
Пулатова Сурайё Юлдашевна	
Пути эффективного использования внутренних инвестиций в национальной экономике	1242
Рафиева Зарина Хусановна	
Development of the Country's Economy Through the Development of the Stock Market in Developing Countries	1246
Akhmedov Doniyorbek	
O'zbekistonda raqamli iqtisodiyotini rivojlanishi va uning asosiy yo'nalishlari	1250
Azizova Manzura Ibragimovna	
The theoretical importance of product cost reduction in industrial production	1254
Dilfuza Baxramovna Safarova	
Fond bozorlarining tashkil etilishi va rivojlanish tendensiyalari	1261
Shamsiyev O'ktam Sayfitdinovich	
Mamlakatda davlat tibbiyot muassasalarining tutgan o'rni va ularni rivojlantirish yo'nalishlari	1266
Sultonova Mushtariy Abdulabbosovna	
Obligatsiyalar bozorida banklarning ishtiroki va ahamiyati	1272
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li	
Milliy iqtisodiyotimizda investitsiya portfelini shakllantirishning nazariy asoslari	1277
Ibragimov Gafurjan Axmetovich	
Kompaniyalarning tashqi savdo faoliyatini moliyalashtirishning nazariy asoslari va xorij tajribasi	1282
Ibragimov Mansur Axmedovich	
Mahalliy byudjetlar xarajatlari ijrosining samaradorligini oshirish masalalari (Jizzax viloyati misolida)	1286
Mamayusupov Omonulla Mamatqulovich	
Ключевые факторы успеха в мотивации и управлении проектными командами	1294
Мансурова Севара Мансуровна	
Mehmonxona biznesida CRM tizim xizmatlarini loyihalash	1297
Ishanxodjayeva Dilfuza Erkinovna	

TA'LIM SIFATINI TA'MINLASH OLIY TA'LIM XIZMATLARI BOZORINI RIVOJLANTIRISHNING ASOSIY OMILI

Nematov Inatillo Ubaydullayevich

Iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti v.b.

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'limda ta'lim sifati va uning mohiyati yoritilgan. Xususan, ta'lim sifatini ta'minlash bo'yicha turli yondoshuvlar keltirilgan, mavzuga oid adabiyotlar tahlil qilingan, ta'lim sifatiga berilgan ta'riflar o'rganilgan, "ta'lim sifati" tushunchasi bo'yicha turli qarashlar tahlili havola qilingan, oliy ta'limda ta'lim sifatini ta'minlashga oid ilmiy tadqiqot ish natijalari va tahlillar keltirilgan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim, ta'lim sifati, ta'lim xizmatlari bozori, oliy ta'limda marketing, xalqaro miqyosda sifatga erishish, xalqaro hamkorlik, mehnat bozori, o'quv jarayoni, malaka talabalari, o'quv rejalar, o'quv dasturlari, ta'lim tizimi.

Abstract: This article describes the quality of education in higher education and its essence. In particular, different approaches to ensuring the quality of education are given, the literature on the subject is analyzed, the definitions given to the quality of education are studied, the analysis of different views on the concept of "quality of education" is referred, the results of scientific research and analyzes are presented on ensuring the quality of education in higher education.

Key words: higher education, quality of education, market of educational services, marketing in higher education, achieving quality on an international scale, international cooperation, labor market, educational process, skilled students, educational plans, educational programs, educational system.

Аннотация: В данной статье рассматриваются вопросы качества высшего образования и его сущность. В частности, приведены различные подходы к обеспечению качества образования, анализирована литература по данной теме, изучаются определения качества образования, сделан анализ различных взглядов на понятие "качество образования". Представлены результаты научных исследований и анализов по обеспечению качества образования в высших образовательных учреждениях.

Ключевые слова: высшее образование, качество образования, рынок образовательных услуг, маркетинг в высшем образовании, достижение качества в международном масштабе, международное сотрудничество, рынок труда, образовательный процесс, квалифицированные студенты, образовательные планы, образовательные программы, система образования.

KIRISH

So'nggi yillarda dunyoda oliy ta'limga misli ko'rilmagan talab yuzaga kelmoqda. Oliy ta'limning keng ko'lamlı diversifikatsiyasi, uning ijtimoiy-madaniy va iqtisodiy taraqqiyot, yosh avlodga yangi ko'nikma, bilim va g'oyalarni o'zlashtirishi uchun muhim bo'lgan kelajakni yaratishdagi ahamiyati tobora ortib bormoqda.

Oliy ta'lim hamma joyda moliyalashtirish, teng huquqli sharoitlar yaratish kabi sohalarida jiddiy muammolar va qiyinchiliklarga duch kelmoqda. Oliy ta'lim o'qitish, kasbiy rivojlanishga ko'maklashish, ta'limni aniq ko'nikmalarga yo'naltirish, o'qitish, tadqiqot va xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va qo'llab-quvvatlash, dasturlarning muvofiqligini ta'minlash, bitiruvchilarning ish bilan ta'minlanishi, samarali hamkorlik shartnomalarini o'rnatish va xalqaro imtiyozlardan adolatli foydalanishni ta'minlashi kerak.

Shu bilan birga, oliy ta'lim yangi bilimlarni yaratish, boshqarish, tarqatish, foydalanish va nazorat qilishni osonlashtiradigan texnologiyalar bilan bog'liq yangi ufqlarni ochmoqda.

"Oliy ta'lim bo'yicha Jahon deklaratsiyasi 1998 yilda YuNESKO tomonidan tashkil etilgan oliy ta'lim bo'yicha Butunjahon konferensiyasida qabul qilingan "XXI asr" hujjatida quyidagi ta'rif berilgan: "Oliy ta'lim sifati ko'p qirrali tushuncha bo'lib, uning barcha funksiyalari va faoliyatini qamrab olishi kerak: o'quv va o'quv dasturlari, tadqiqot va stipendiyalar, xodimlar, talabalar, binolar, inshootlar, jihozlar, jamoat xizmati va akademik muhit. Sifatni yaxshilash uchun ichki o'z-o'zini baholash, shuningdek, mustaqil, ixtisoslashgan xalqaro ekspertlar tomonidan imkon qadar shaffof tarzda tashqi baholash muhim ahamiyatga ega. Mustaqil milliy hokimiyat organlari tashkil etilishi va xalqaro e'tirofga sazovor bo'lgan qiyosiy sifat standartlari o'rnatilishi kerak. Xilma-xillikni hisobga olish

va bir xillikni oldini olish uchun muayyan institutsional, milliy va mintaqaviy kontekstlarga e'tibor qaratish lozim. Manfaatdor tomonlar institutsional baholash jarayonining ajralmas ishtirokchilari bo'lishi kerak" [1].

Bugungi kunda ta'lim ham bozor munosabatlarining ajralmas bir bo'g'iniga aylanib ulgurdi. Bunda ta'lim bir vaqtning o'zida ta'lim xizmatlarini ko'rsatuvchisi (sotuvchisi), inson kapitalining xaridori, shuningdek, jamiyatning bozor munosabatlari tomon yo'naltiruvchi davlat instituti sifatida shakllanadi.

So'nggi yillarda mamlakatimizda oliy ta'lim tizimining tubdan isloh qilinishi natijasida ta'lim xizmatlari bozori bozor iqtisodiyoti tamoyillariga asoslangan ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlar asosida rivojlanmoqda. Hozirgi kunda turli mulkchilikka asoslangan ta'lim muassasalari ta'lim xizmatlari bozoriga kirib kelmoqda. Natijada raqobatni vujudga keltiradigan ta'lim xizmatlari taklif etilmoqda.

Shu sababli, mamlakatimiz ta'lim tizimini takomillashtirish, ta'lim xizmatlari bozorini jamiyatning oshib borayotgan talablarini hamda ilmiy-texnik taraqqiyotni hisobga olgan holda rivojlantirish bo'yicha bir qator ijobiy hamda tizimli ishlar amalga oshirilmoqda. Jumladan:

- ta'lim xizmatlarini ko'rsatish jarayonlari va ular bilan bog'liq texnologiyalar o'zaro muvofiqlashmoqda;
- ta'lim xizmatlari bo'yicha olib boriladigan narx siyosati ta'lim xizmatlari bozoridagi holat, raqobat muhiti va real talab hajmi ta'siri asosida shakllantirilmoqda;
- ta'lim xizmatlaridan foydalanuvchilarning aniq maqsadli guruhlariga yo'naltirilgan potensial segmentlar bilan ishlash yo'lga qo'yilmoqda;
- bozorni o'rganish yo'nalishi bo'yicha ham, shuningdek, ta'lim xizmatlari bozori sharoitlarini tadqiq qilish va prognozlash sohasida ham amaliy ishlar olib borilmoqda;
- oliy ta'lim muassasalarida marketing bo'limlar faoliyat ko'rsatmoqda.

Oliy ta'lim xizmatlari bozorini rivojlantirishda bir qator omillar muhim ahamiyatga ega. Bunda ta'lim sifatini ta'minlash asosiy omillardan biri hisoblanadi.

Ta'lim sifati oliy ta'lim tizimi samaradorligining asosiy ko'rsatkichi bo'lib, har qanday davlat taraqqiyotining muvaffaqiyati unga bog'liq. "Sifat" atamasini talqin qilishning turli tumanligi uning ko'p qirraliligi va subyektivligi, uni tadqiq qilish muammolari konteksti, tadqiqot pozitsiyasi va boshqalar bilan izohlanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI

Ta'lim sifati muammolariga bag'ishlangan adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, uning yuzlab ta'riflari mavjud. Keling, ulardan bir nechtasini sanab o'tamiz.

Umuman olganda, ta'lim sifati tushunchasini iqtisodiy, boshqaruv, ijtimoiy, tashkiliy, texnik, texnologik, psixologik, huquqiy, ekologik, shaxsiy, iqtisodiy, tizimli va boshqa pozitsiyalardan ko'rib chiqadigan ko'plab tadqiqotlar mavjud. Masalan, ta'lim sifati bo'yicha eng ko'p o'rnatilgan qarashlarning batafsil tahlili N. P. Puchkov [2]. U o'z ishida ta'lim sifatini ta'minlash muammosini hal qilish uchun 5 ta sifat paradigmasini (falsafiy, mexanik, kibernetik, tizimli va informatsion) belgilaydi.

Hozirgi vaqtda kibernetik, tizimli va axborot paradigmalari elementlarini birlashtirgan va TQM (Total Quality Management) – Umumiy sifat menejmenti [3] konsepsiyasiga asoslangan neoklassik sifat paradigmasi keng tarqaldi. Ushbu konsepsiyaning rivojlanishining kelib chiqishida zamonaviy sifat menejmenti gurulari –E. Deming [4], D. Juran [5], F. Krosbi [6] va boshqalarning ilmiy qarashlari yotadi.

Bundan tashqari, so'nggi yillarda Boloniya jarayoni uning ishtirokchilarining milliy ta'lim tizimlarini isloh qilishga hissa qo'shdi va ta'lim sifati bo'yicha yangi munozaralarni jonlantirdi. Yevropa universitetlari assotsiatsiyasi (EUA) tomonidan Yevropa universitetlarida sifat madaniyatini rivojlantirish loyihasi amalga oshirish jarayonida sifat sohasidagi tadqiqotlarni tizimlashtirish bo'yicha katta ishlar amalga oshirildi [7]. Natijada, sifatning 8 ta konsepsiyasini aks ettiruvchi ta'lim sifatining quyidagi ta'riflari taklif qilindi:

- Sifat maqsadga muvofiqlik sifatida;
- Sifat tasdiqlash sifatida (nuqsonlar mavjud emas);
- Sifat iste'molchi qoniqishi sifatida;
- Sifat ustunlik sifatida;
- Sifat qiymat sifatida;
- Sifat transformatsiya sifatida;
- Sifat modernizatsiya sifatida;
- Sifat nazorat vositasi sifatida.

M. M. Potashnik ta'lim sifati, birinchi navbatda, o'quv jarayonining sifati, deb hisoblaydi, bu ikki komponentning birligi orqali ifodalanishi mumkin - protsedura va natija ^[8].

V. P. Panasyuk ta'lim sifati bitiruvchining ta'lim xususiyatlarining yig'indisi sifatida belgilaydi ^[9].

Xorijiy tadqiqotchilarning ta'lim sifati aniqlashning turli yondashuvlari ko'pincha mijozlar ehtiyojini qondirish, maqsadga muvofiqlik yoki mukammallik kabi g'oyalarga asoslanadi.

Yuqoridagi ta'riflardan kelib chiqib, ta'lim sifatiga maqsadlar va natijalar o'rtasidagi bog'liqlik, maqsadlarga erishish o'lchovi deb ta'rif berish mumkin.

Yanada aniqlik kiritadigan bo'lsak, ta'lim sifati ma'lum bir dastur, muayyan ta'lim talablari darajasiga mutaxassisning bilim va tayyorgarligining muvofiqlik darajasi deyishimiz mumkin.

Bundan tashqari ta'lim sifatiga mijozlarning so'rovlari, talablari va umidlarining bajarilishini anglatuvchi maqsadga muvofiqlik sifatida, shuningdek talabalar uchun imkoniyatlar yaratish yoki yangi bilimlarni rivojlantirishdagi o'zgarishlarni bildiruvchi transformatsiya jarayoni sifatida qarash mumkin.

Shunday qilib, "ta'lim sifati" tushunchasini aniqlashda turli xil yondashuvlar mavjud. Shu bilan birga, ta'lim sifati aniqlab bo'lmaydi yoki u juda umumiy bo'lib chiqadi, degan nuqtayi nazarlar ham mavjud.

"Sifat" atamasini talqin qilishning yuqori o'zgaruvchanligi asosan ushbu toifaning ko'p o'lchovliligi va subyektivligi, uni tadqiq qilish muammolari konteksti, tadqiqot pozitsiyasi va boshqalar bilan izohlanadi.

Oliy ta'lim sifati ko'p qirrali tushuncha bo'lib, u o'quv jarayoni va o'quv dasturlari, ilmiy tadqiqot va stipendiyalar, xodimlar, talabalar, binolar, jihozlar, jamoat xizmati va o'quv muhiti. Sifatni yaxshilash uchun ichki o'z-o'zini baholash va imkon qadar shaffof tarzda mustaqil, ixtisoslashgan xalqaro ekspertlar tomonidan tashqi baholash muhim ahamiyatga ega. Mustaqil milliy hokimiyat organlari tashkil etilishi va xalqaro e'tirofga sazovor bo'lgan qiyosiy sifat standartlari o'rnatilishi kerak. Xilma-xillikni hisobga olish va homogenizatsiyaga yo'l qo'ymaslik uchun muayyan institutsional, milliy va mintaqaviy kontekstlarga e'tibor qaratish lozim. Manfaatdor tomonlar institutsional baholash jarayonining ajralmas ishtirokchilari bo'lishi kerak.

Sifat oliy ta'lim xalqaro miqyosga ega bo'lishini ham talab qiladi: bilim almashish, interfaol tarmoqlar yaratish, o'qituvchilar va talabalarning harakatchanligi, milliy madaniy qadriyatlar va shart-sharoitlarni hisobga olgan holda xalqaro ilmiy loyihalar.

Milliy, mintaqaviy hamda xalqaro miqyosda sifatga erishish va ta'minlash uchun alohida tarkibiy qismlar alohida ahamiyatga ega, xususan: oliy ta'lim muassasalarida o'qituvchilar va xodimlarni sinchkovlik bilan tanlash, ularning malakasini doimiy ravishda oshirish, xususan, tegishli ta'lim muassasalarini kengaytirish orqali malaka oshirish sohasidagi dasturlar, shu jumladan o'qitish va o'qitish usullari, ularning mamlakatlar o'rtasida, oliy ta'lim muassasalari o'rtasida va ikkinchi va ish dunyosi o'rtasidagi harakatchanligi, shuningdek, talabalarning mamlakatlar ichida va mamlakatlar o'rtasida harakatchanligi va boshq.

Yangi axborot texnologiyalari bilim va ko'nikmalarni egallashga ta'siri bilan bu jarayonda muhim vosita hisoblanadi.

TAHLILLAR VA ILMIY TADQIQOT NATIJALARI

So'nggi yillarda mamlakatimizda ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo'nalishlariga hamda xalqaro standartlar talablariga mos keladigan oliy ta'lim tizimini yaratish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmogda.

Hududlarda yangi oliy ta'lim muassasalarining tashkil etilishi, kadrlar tayyorlashning zamonaviy ta'lim yo'nalishlari va mutaxassisliklari hamda sirtqi va kechki bo'limlarning ochilishi, oliy ta'lim muassasalariga qabul kvotalarining oshirilishi mazkur yo'nalishdagi muhim islohotlar hisoblanadi.

Jumladan, oliy ta'lim muassasalari soni so'nggi olti yilda 77 tadan 213 taga yetdi, talabalar soni 260 mingdan 1,4 mln. nafarga yetdi. Yoshlarni oliy ta'lim bilan qamrab olish darajasi 9 foizdan 42 foizga yetkazildi.

2017-yilga qadar birorta ham nodavlat oliy ta'lim muassasasi faoliyat yuritmagan. Sog'lom raqobat muhitini shakllantirish va xususiy sektorni jalb qilish orqali 67 ta yangi nodavlat oliy ta'lim muassasasi tashkil etildi, xorijiy oliy ta'lim muassasalari soni 7 tadan 30 taga, davlat oliy ta'lim muassasalari 70 tadan 116 taga yetdi.

2020/2021-o'quv yilidan boshlab oliy ta'lim muassasalaridagi o'quv jarayoni to'liq kredit-modul tizimiga o'tkazildi (asos sifatida Yevropaning ECTS — European Credit Transfer and Accumulation System tizimi qabul qilindi).

Yangi standartlar va malaka talablari asosida kredit-modul tizimiga mos ravishda 351 ta bakalavriat ta'lim yo'nalishlari va 409 ta magistratura mutaxassisliklari bo'yicha o'quv rejalar hamda 3,6 mingdan ziyod o'quv dasturlar ishlab chiqildi va tasdiqlandi.

Pedagogika oliy ta'lim muassasalari huzurida ta'lim sohalari bo'yicha 6 ta Malakani baholash markazlari tashkil etildi.

2021-yil 24-dekabrda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan oliy ta'lim tizimini tub ijobiy o'zgarishlarga olib keladigan oliy ta'lim muassasalariga moliyaviy, akademik va tashkiliy-boshqaruvda mustaqillik

berish borasidagi “Davlat oliy ta’lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta’minlash bo’yicha qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi hamda “Davlat oliy ta’lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari to’g’risida”gi qarorlari qabul qilindi. Ushbu qarorlar oliy ta’lim muassasalariga bir qator yengilliklar berish bilan birga, professor-o’qituvchilar va talabalarga ham katta qulaylik yaratib berdi.

Akademik mustaqillik berilishi natijasida oliy ta’lim muassasalari o’quv rejalari, o’quv dasturlari, malaka talablarini, ta’lim shaklini belgilash, o’qish davomiyligini, o’z hisobidan grant ajratib doktoranturaga kvotaga qo’shimcha qabul qilish, magistratura uchun sirtqi, masofaviy va kechki ta’limni joriy etish, o’z grifi asosida darsliklar hamda boshqa o’quv va ilmiy adabiyotlarni yaratish va nashr etish, ta’lim sifatini ichki nazorat qilish, kontrakt qiymatini, mahalliy va xorijiy professor-o’qituvchi va mutaxassislarni shartnoma asosida jalb qilish, xorijiy o’quv va ilmiy adabiyotlar, darsliklar, o’quv qo’llanmalarni to’g’ridan to’g’ri xarid qilish kabi bir qator muhim bo’lgan vazifalarni o’zi hal qilish imkoniyatiga ega bo’ldi.

Shuningdek, 41 ta oliy ta’lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berilib, moliyaviy barqarorlikni ta’minlash, moddiy-texnika bazani mustahkamlash, kontrakt asosidagi qabul parametrlarini belgilashda mustaqil hal etish imkoniyati yaratildi.

O’zbekiston Respublikasi davlat oliy ta’lim muassasalarida ta’lim sifatini ta’minlash maqsadida Ta’lim sifatini nazorat qilish bo’limlari tashkil etilgan bo’lib, ularning asosiy vazifalari etib quyidagilar belgilangan:

- oliy ta’lim muassasalari va ularning filiallarida kadrlar tayyorlash sifati nazorat qilish va monitoringi olib borish;
- talabalar bilimlarining davlat ta’lim standartlariga muvofiqligini hamda talabalarining fanlarni o’zlashtirish darajasi o’rganib borish va tahlil qilish;
- professor-o’qituvchilarning dars berish sifatini muntazam ravishda tahlil qilish;
- oliy ta’lim muassasasini ichki baholashdan o’tkazishni tashkil etish va ichki baholash natijalarini bo’yicha mavjud kamchiliklarni bartaraf etish choralari ko’rish;
- o’quv jarayonini normativ-huquqiy hujjatlarda belgilangan talablar asosida to’g’ri tashkil etilganligi va HEMIS tizimidan foydalanish samaradorligini o’rganib borish (jumladan, axborot tizimiga ma’lumotlarni o’z vaqtida va to’liq hajmda kiritilganligi, kredit-modul tizimini talab darajasida tashkil etilganligi);
- malaka talabalarini, o’quv reja va o’quv dasturlarining mehnat bozori talablariga mos bo’lgan raqobatbardosh kadrlar tayyorlashga muvofiqligini tahlil qilish;
- o’quv mashg’ulotlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar va axborot texnologiyalari asosida tashkil etilganligi, dars jarayonlar sifatini nazorati talab darajasida yo’lga qo’yilganligini o’rganib borish;
- dars o’tish uchun ishlab chiqarishdan (amaliyotdan) malakali mutaxassislarni jalb etilganligini o’rganib borish;
- talabalar bilimini nazorat qilish va baholashda shaffoflik va xolislikni ta’minlanganligi bo’yicha ko’rilgan choralar samaradorligini aniqlash;
- professor-o’qituvchilarning malaka oshirganligi, dasturlarga fandagi yangiliklarning kiritilganligini o’rganish;
- professor-o’qituvchilarni ishga olish jarayonlarini shaffofligi, ularga o’quv yuklamasini adolatli taqsimlanganligini tahlil qilish;
- axborot-resurs markazining holati, fanlar bo’yicha darsliklarning mavjudligi, talabalarga yaratilgan sharoitlarni o’rganib borish va rahbariyatga takliflar kiritish;
- mustaqil ta’limni talab darajasida tashkil etilishini o’rganish va tahlil qilish (yo’riqnoma yoki uslubiy ko’rsatmalarni ishlab chiqilishi, mustaqil ta’limni tashkil etish uchun talablarni qo’yilishi va talabalar yuklamasini shakllantirilishini ta’minlash);
- oliy ta’lim muassasalarida plagiatga qarshi dasturlarni joriy etilishini ta’minlash (jumladan, akademik halollik tamoyillarini joriy etish va ko’chirmachilikka qarshi ishlarni tizimli ravishda tashkil etish)
- vazirlikning topshirig’iga muvofiq, boshqa oliy ta’lim muassasalari faoliyatini o’rganishda ishtirok etish.

Mazkur vazifalarni to’liq bajarilishini ta’minlash maqsadida ta’lim sifatini aniqlash imkoniyatini beruvchi indikatorlar ham ishlab chiqilgan.

Shu bilan birga oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirishga, respublikada amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar, ijtimoiy va iqtisodiy sohalaridagi yangilanishlarda ushbu muassasalarning faol ishtirokini ta'minlashga to'siq bo'layotgan bir qator muammolar saqlanib qolmoqda, xususan:

- *birinchidan*, aksariyat oliy ta'lim muassasalaridagi o'qitishni tashkil etish jarayoni bugungi kun talablariga to'liq javob bera olmayapti;
- *ikkinchidan*, professor-o'qituvchilarning faoliyatini, bilimini va pedagogik ko'nikmasini baholashning zamonaviy tizimi mavjud emasligi ta'lim sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda;
- *uchinchidan*, oliy ta'lim muassasasida magistrlik dissertatsiyalari, bitiruv malakaviy ishlar, o'quv adabiyotlarini, mustaqil ish va boshqa talabalar bilimini baholash bilan bog'liq ishlarda ko'chirmachilik holatlari saqlanib qolmoqda;
- *to'rtinchidan*, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini ta'minlash bo'yicha xalqaro tajribalarni o'rganish va ularni ta'lim jarayoniga tatbiq etish, shuningdek, kadrlar tayyorlash sifati monitoringini tashkil etish yetarli yetarli darajada yo'lga qo'yilmagan;
- *beshinchidan*, oliy ta'lim muassasalaridagi ta'lim jarayoni ustidan samarali jamoatchilik nazoratining o'rnatilmaganligi ushbu sohada ko'plab muammolarning, eng avvalo, korruptsiya holatlarining saqlanib qolishiga sabab bo'lmoqda;
- *to'rtinchidan*, oliy ta'lim muassasalarining, jumladan ularning rahbarlarining mamlakatda amalga oshirilayotgan keng qamrovli va tizimli o'zgarishlardagi ishtiroki hamda tashabbuskorligi yetarli emas, ularning akademik faolligi hanuzgacha qoniqarsiz bo'lib qolmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu muammolarni hal etish uchun ta'lim sifatini oshirishga to'sqinlik qilayotgan muammolar va sabablarni aniqlash hamda oliy ta'lim tizimini modernizatsiya qilish istiqbollari va "o'sish nuqtalari"ni o'rganish;

- oliy ta'lim muassasalarida ko'chirmachilikni oldini olish va akademik halollikni ta'minlash maqsadida antiplagiat dasturini joriy etish;
- ta'lim sifatini xalqaro talabalar asosida ta'minlash maqsadida Yevropa hududida oliy ta'lim sifatini ta'minlash standartlari va yo'riqnomalarini oliy ta'lim muassasalariga joriy etish;
- oliy ta'lim muassasalarida kadrlar tayyorlash sifati monitoringini amalga oshirish bo'yicha me'yorlarni belgilash va oliy ta'lim muassasalari tomonidan kadrlar sifatini monitoringini yo'lga qo'yish;
- oliy ta'lim muassasalarida yuqori ta'lim sifatini ta'minlash yuzasidan ta'sirchan jamoatchilik nazoratini o'rnatish, bu borada ommaviy axborot vositalari va boshqa fuqarolik jamiyati institutlari bilan yaqindan hamkorlik aloqalarini yo'lga qo'yish lozim.

Zamonaviy dunyoda oliy ma'lumot martaba va shaxsiy hayotda muvaffaqiyatga erishishning asosiy omillaridan biridir. Biroq oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini ta'minlash uchun muayyan chora-tadbirlar va vositalar zarur. Ularni quyidagi yo'nalishlarda amalga oshirish maqsadga muvofiq.

Ta'lim sifatini ta'minlashning birinchi bosqichi mehnat bozori va fan yutuqlarining zamonaviy talablariga javob beradigan kadrlar tayyorlash dasturini ishlab chiqish va amalga oshirishdan iborat. Dastur muvozanatli bo'lishi va nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni o'z ichiga olishi muhimdir.

Ta'lim sifatini kafolatlash uchun talabalar bilimini muntazam ravishda baholashni o'tkazish zarur. Buni imtihonlar, testlar, amaliy ishlar va bilimlarni nazorat qilishning boshqa shakllari orqali amalga oshirish mumkin. Nazoratning ushbu shakllari obyektiv bo'lishi va dasturning murakkablik darajasiga mos kelishi muhimdir.

Ta'lim sifatini ta'minlashning yana bir muhim jihati pedagogik kadrlarning malakasidir. O'qituvchilar nafaqat yuqori malakali va tajribali bo'lishlari, balki doimiy o'rganishga, bilim va malakalarini oshirishga tayyor bo'lishlari kerak.

Ta'lim sifatini oshirish uchun, shuningdek, ta'lim sharoitlarining mavjudligi va qulayligini ta'minlash kerak. Bunga zamonaviy jihozlar, qulay o'quv xonalari, kutubxonalar va muvaffaqiyatli o'qish uchun zarur bo'lgan boshqa resurslarning mavjudligi kiradi.

Ta'lim sifatini ta'minlashda talabalarining fikrini hisobga olish, ularning ehtiyojlari va qiziqishlarini hisobga olish muhimdir. Bu so'rovlar, fikr-mulohazalar va boshqa aloqa shakllari orqali amalga oshirilishi mumkin.

Bundan tashqari, ta'lim sifatini ta'minlashning muhim jihati ta'lim muassasalarida ilmiy-tadqiqot faoliyatini rivojlantirish hisoblanadi. Bu talabalarga tegishli bilimlarni olish va real muammolarni hal qilishda ishtirok etish,

shuningdek, o'qituvchilarning malakasini oshirish, turli sohalardagi yetakchi mutaxassislarni o'quv jarayoniga jalb etish imkonini beradi.

Yana bir muhim jihat xalqaro hamkorlikni rivojlantirish orqali talabalar va o'qituvchilar almashinuvini amalga oshirishdir. Bu talabalarga xalqaro muhitda o'qish va ishlash tajribasiga ega bo'lish, dunyoqarashini kengaytirish va malakasini oshirish, xalqaro loyihalar va tadqiqotlarda ishtirok etish imkonini beradi.

Va nihoyat, iqtidorli va istiqbolli talabalarni qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish muhimdir. Buni stipendiyalar, grantlar, tanlovlar va almashinuv dasturlarida ishtirok etish imkoniyatini taqdim etish, shuningdek, qo'shimcha kurslar va seminarlar tashkil etish orqali amalga oshirish mumkin.

Umuman olganda, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini ta'minlash o'quv dasturini ishlab chiqishdan tortib, iqtidorli talabalarni qo'llab-quvvatlashgacha bo'lgan turli jarayonlarni qamrab oladi.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini ta'minlash barcha manfaatdor tomonlarning ishtirokini talab qiluvchi murakkab va ko'p qirrali jarayondir. Vaholanki, birgalikdagi sa'y-harakatlar bilangina talabalar hamda mehnat bozorining zamonaviy talab va ehtiyojlariga javob beradigan yuqori darajadagi ta'lim sifatini ta'minlash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры [Электронный ресурс]. – URL: <https://www.conventions.ru/int/12556> (дата обращения: 28.12.2023).
2. Пучков Н.П. Формирование системы обеспечения качества подготовки специалиста в условиях технического вуза: дис... докт. пед. наук: – М.: РГБ, 2005. – 392 с.
3. Каланова Ш.М., Бишимбаев В.К. Тотальный менеджмент качества в высшем образовании: Учебное пособие – практико-ориентированная монография. – Астана: Издательство “Фолиант”, 2006. – 476 с.
4. Деминг Э. Выход из кризиса. – Тверь: Альба, 1994. – 498 с.
5. Джуран Д. Все о качестве: Зарубежный опыт. Выпуск 2. – М., 1993.
6. Crosby Philip B. Quality Without Tears. – Mc Graus Hill, Singapore Dale, 1984. – R. 18–23.
7. 24. Developing an Internal Quality Culture in European Universities. // Report on the Quality Culture Project 2002-2003. – EUA, 2005. – R. 50.
8. Поташник М.М. Управление качеством образования: Практико-ориентированная монография и методическое пособие. – М.: Педагогическое общество России, 2006. – 448 с.
9. Панасюк В.П. Системное управление качеством образования в школе. – М.: Исследовательский центр проблем качества подготовки специалистов, 2000. – 239 с.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. № 11-12

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.